

KENNIS als KAPSTOK

Iedereen moet mee

Heleen Buhrs
leerkracht
Alan Turingschool

'Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat als kinderen veel kennis hebben over verschillende onderwerpen, ze ook beter in staat zijn teksten te begrijpen; zowel informatieve als literaire teksten: jeugdromans en gedichten. Maar traditionele methodes voor begrijpend lezen leren kinderen niet om kennis op te doen door te lezen, te leren over interessante onderwerpen of plezier te hebben met een mooi kinderboek. En leraren worden er niet door aangezet zelf na te denken: welke voorkennis hebben mijn leerlingen, welke tekst past daarbij, wat is een goede les, kortom: wat hebben mijn leerlingen nodig? Toen de Alan Turingschool, voorheen basisschool De Pool, startte, werd begrijpend lezen nog als apart vak gezien en waren de scores ronduit slecht: leerlingen waren ongemotiveerd en in de bovenbouw hadden sommige nog nooit een boek uitgelezen. We zijn toen het leesonderwijs zelf gaan vormgeven, met als uitgangspunt hoge verwachtingen van alle kinderen, ongeacht hun achtergrond. Ieder kind moet goed leren lezen.'

Die moeten mee

'Wetenschappelijke onderzoeksresultaten vertaalden we naar een haalbare praktijk, waarbij we ons richten op vier punten voor effectief leesonderwijs. Met stip op één: opbouw van kennis van de wereld. Zonder die kennis heeft de rest geen zin. Twee: al vanaf groep één werken we met goed geschreven teksten door kwaliteits-schrijvers. Drie: Vanaf groep drie gaan kinderen er actief mee aan de slag: we laten ze schrijven en praten over wat ze hebben gelezen. Zo reflecteren ze erop. In de bovenbouw zie je dat ze hebben geleerd echt waanzinnig goede teksten te schrijven. Vier: voortdurend controleren en monitoren we of kinderen de lesstof snappen – hoe weten we dat ook de zwakkere lezers een moeilijke tekst begrijpen, hoe kunnen we hen daarbij helpen tijdens de les? Wij delen leerlingen niet in naar hun niveau, met makkelijkere teksten en opdrachten voor zwakke lezers. Dat is funest voor het zelfvertrouwen. Als je ze in de onderbouw aanmerkt als taalzwak, halen ze dat nooit meer in. Terwijl het misschien ligt aan een gebrek aan algemene kennis en het in potentie goede lezers zijn. Kinderen die bij ons binnenkomen, van wie je denkt: daar moeten we veel aan doen om hen mee te krijgen – die moeten mee. Het hele team deelt die mindset. En in de bovenbouw zien we dat die kinderen dat aardig recht trekken.'

Prioriteit

'We doen het met zijn allen, hebben dezelfde ideeën over wat goed leesonderwijs is. Cruciaal is een goede schoolleider die zegt: dit is onze visie, hier gaan we over vier jaar naartoe. Wie zich daaraan niet wil committeren, kan beter ergens anders kijken. Een schoolleider moet ook zorgen voor voldoende scholing voor leerkrachten en kunnen prioriteren. Lezen als prioriteit betaalt zich uit: onze schoolresultaten zijn fantastisch, terwijl we echt geen gekke dingen doen.'

Begrijpend lezen als afzonderlijk vak is achterhaald, volgens velen. Over de succesvolle integratie van het leesonderwijs van de **Alan Turingschool in Amsterdam** en de **Blink Lesmethodes**.

Stevig taalkader

Femke de Regt
taal- en teamcoördinator,
leerkracht bovenbouw Kbs
Helder Camara, Teteringen

'Wij werkten met de technisch-lezenmethode Estafette: vooral rijtjes oefenen. Kinderen liepen daar niet warm voor. We wilden het anders, Blink paste daar perfect bij. Het niveau ligt hoog, de onderwerpen zijn veelomvattend. Er zijn veel werkvormen en manieren waarop je met die teksten bezig bent, toch is er een duidelijke lijn. De leesbeleving en resultaten zien we stijgen. Voor onze school was het een cultuuromslag waarbij lezen een veel steviger kader heeft gekregen.'

Martijn Dekkers
kwaliteitscoördinator,
leerkracht bovenbouw
OBS Step!, Almelo

'Wij deden aan *close reading*, wat veel voorbereiding vraagt en het succes is leerkracht-afhankelijk. Bovendien komen niet alle aspecten van lezen aan bod. Methodes behandelen bovendien doorgaans veel dezelfde soort teksten, terwijl je leerlingen juist flexibel met verschillende soorten teksten wilt leren omgaan. Blink biedt een compleet aanbod: leesbegrip, studerend lezen, leesplezier en motivatie, binnen een thema waar je zeven à acht weken aan werkt. Doordat ze meerdere boeken over hetzelfde thema lezen, gaan kinderen zelf verbanden leggen. Kennis opbouwen als basis vergroot ook het enthousiasme: ze zijn

benieuwd naar wat er komt, en ik zie steeds meer kinderen gemotiveerd raken. Wij hebben een zware schoolweging, met veel NT2-instromers, gezinnen met armoedeproblematiek, eenoudergezinnen – bij een deel van de kinderen speelt lezen thuis geen rol. Het mooie van deze aanpak is dat alle kinderen kunnen meekomen. De een leest sneller dan de ander, maar door er ook over te praten, erop te reflecteren, waarbij binnen het thema vaak dezelfde begrippen voorbijkomen, doen ze allemaal kennis op. De boeken die we klassikaal lezen, mogen mee naar huis. Zo krijgen ook degenen voor wie boeken geen vanzelfsprekend bezit zijn, een eigen bibliotheekje.'

Kim van der Wel
taal- en leescoördinator
Dick Brunaschool,
Waddinxveen

'De methode Lekker Lezen waarmee we werkten, was verouderd, kinderen kregen we er niet meer voor gemotiveerd. Leerlingen waren ingedeeld op niveau en bij zwakkere lezers zetten we in op kilometers maken: met tekstjes op niveau, woordrijtjes lezen, herhalen. Voor die groep was dat een frustrerende bezigheid, terwijl je ze juist niet verder wil demotiveren. Met Blink Lezen en Blink Geïntegreerd hoor ik bijna nooit meer dat kinderen geen zin hebben in lezen. Ze lezen nu op leeftijd en de sterken nemen de zwakken mee. Doordat leerlingen lezen binnen een thema, willen ze daarover ook meer te weten komen. Blink geeft dat uitdagend vorm, met opdrachten waarvoor kinderen rijke teksten moeten lezen en daarmee aan de slag gaan, zoals het maken van een podcast, een poster of iets wat ze moeten voordragen in de klas – ze moeten daarvoor echt in de tekst duiken, zonder dat ze doorhebben dat ze bezig zijn met begrijpend lezen. Omdat het thematisch aanbod zo rijk is, zijn we ook gestopt met de methodes Nieuwsbegrip en de woordenschatlessen van Taal Actief. En we zien dat de resultaten voor begrijpend lezen verbeteren.'

**Betty Kiewiet en
Linda Kruijer**
leerkrachten bovenbouw
De Toekan, Oosterwolde

Linda: 'Onze resultaten met begrijpend lezen waren beneden peil. Met Blink Lezen en Blink Geïntegreerd zijn de leesresultaten en motivatie afgelopen jaar enorm gestegen. Het niveau is pittig, eerst dacht ik: die teksten zijn te moeilijk voor zwakkere lezers, maar zij trekken zich eraan op, willen het begrijpen. Dat was een eye-opener.' Betty: 'Ik hoor nu soms van ouders dat hun kind vraagt of ze naar de bibliotheek kunnen, en dat ze thuis vaker een boek pakken.' Linda: 'Door methodes ben je geneigd in hokjes te denken, met doelen per les, je ziet de hele leerlijn voor je. Met Blink werk je

niet meer aan strategieën, maar ondertussen wel veel meer met taal. De woordenschat groeit ook enorm. En wat goed werkt, is het praten over teksten. Op het klassikale boek *Ali's oorlog* kwam op de Blink-Facebookpagina commentaar van andere leerkrachten omdat erin wordt gescholden en pittige onderwerpen voorbijkomen. Maar het gaat over een maatschappij die we niet van de kinderen moeten weghouden; als leerkracht lees je mee, dus je weet wat er komt en met zo'n boek is het des te belangrijker het erover te hebben.'